

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danskeren 1

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danskeren 1", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 176. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1848_941-txt-shoot-idm7322.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Danskeren.

Et Ugeblad.

1848. Onsdagen den 7de Juni. Nr. 12.

Randersmændene.

(Gaaer som Niels Ebbesens Kæmpevise).

- 1 **D**a Preuseren plyndred i *Nørre-Jylland*,
Han gjøre det aldrig mere!
Hans ridende Bud kom til Randers By,
Om Penge, jo længer, jo flere!
  - 2 Det rygtedes da fra *Kløbenhavn*,
Vor Styrke hun var kun ringe,
Vi turde med den de *Mange* ei,
De *Preusere* gaae paa Klinge.
  - 3 Da kogde det i de *Randersmænd*,
De kan det ret aldrig glemme,
Det var mellem dem *Niels Ebbesen*
Lod spørge, om *Geert* var hjemme.
  - 4 Da meldte de frit et Manddoms-Ord:
Hvem lader sig vel forbluffe!
178Man immer har mest af daarligt Gods,
Thi spørge man: af hvad Skuffe?
  - 5 Og havde *Niels Ebbesen* tænkt som saa,
Mandtallet var alt for ulige,
Da havde ei heller han været den Helt,
Som reddede *Dannemarks Rige*!
  - 6 Vel ere vi *Randersmænd* kun faa,
Langt færre end *Dane*hoben,
Dog vil vi lære den *Tydske Hær*,
At *Jyden* tør end bære *Vaaben*!
  - 7 Og falder vi da for *Overmagt*,
Skal dog man i *Norden* sige:
Ved saadanne *Fald* fra *Arildstid*
Bestaaet har *Dannemarks Rige*!
  - 8 Tak have for Ordet, I *Dannemænd*!
Det mindes jo længer, jo heller!
Det dundre om *Ørene*, hver en Gang,
Mens *Fjenderne* plyndre, vi *tæller*!
-

Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig eller Sønder-Jylland.

Døden skal have en Aarsag, siger Ordsproget, og Meningen dermed er ingenlunde, hvad man heller ikke behøver at sige hinanden, at Døden, ligesaavel som alt hvad der skeer, ligesom enhver anden Virkning, maa have en Aarsag, men Meningen er den, at man ikke skal indlade sig for dybt paa, *hvad* der nærmest har været Aarsag til Døden, saa man derover glemmer, at Døden staaer bestandig for Dørren og finder let Anledning til at smutte ind, og er i alt Fald ikke bange for at falde med Dørren ind i Huset.

Som det nu er med Døden, saaledes er det i alle Maader med den Tydske Krig, thi dels er *Tydskerne* ret egenlig *Dødbider-Folket*, og dels har det altid været Danmark, de hængde paa Dørrene og brød ind i ved enhver Leilighed, saa det er vor gamle Klagesang: *Ledet er af Lave!* Naar man derfor siger, det er egenlig ved Hertugdømmet *Slesvig* vi er raget i Krig med Tydskland, da siger man dermed igunden ikke andet end at *der*, hvor vi grændser til Tydskerne, der var det nu, som altid, vi nærmest *stødte sammen* med dem, thi Tydskerne har selv baade sagt og viist os, at om vi idag, for at undgaae et Sammenstød, overlod dem *Slesvig*, da vilde de imorgen bevise os, at *Nørre-Jylland* hængde endnu langt nøiere sammen med *180 Sønder-Jylland*, end *Slesvig* nogensinde havde hængt sammen med *Holsten*, saa mellem dem behøvedes ikke engang en *Binde-Streg*, og overlod vi dem saa ogsaa, for reent at blive dem kvit, *Nørre-Jylland*, da vilde de finde det soleklart, at ikke blot havde de, som *Jyllands Besiddere*, en Broderpart i den *Danske Flaade*, som altid har forbundet Øerne med *Jylland*, men at de, for *Danmarks* egen Skyld, maatte see til at faae Øerne med, da ligesaa lidt *Øerne* som *Jylland* alene, men kun begge Dele *under eet*, udgjorde det fra Arildstid vel bekendte *Danmarks Rige* med *Eideren* til Grændse!

Jeg veed jo nok, at Mange, endogsaa midt i Danmark, vil sige, at *Tydskerne* er ikke nær saa slemme, som jeg afmaler dem, og at enhver jo dog kan begribe, de i alt Fald vilde skamme sig ved til Slutning selv at beraabe sig paa *Eider-Grændsen*, som de fra Begyndelsen satte sig med Hænder og Fødder imod, men det bryder jeg mig ikke om, thi jeg har alt længe indseet, at vil man lære at forstaae og behandle en Mand, da maa man ikke fordybe sig i det barnagtige Spørgsmaal: *er han god? er han slem?* men rette sig efter, hvad man *hører* ham sige og *seer* ham gjøre, overladende Resten til ham selv og Vorherre, og jeg har ligeledes lagt Mærke til, at hvad en af os vilde skamme sig ved i *Freds-Tid* og i sit eget *Navn* at sige eller gjøre, det er han i *Krigstid* og i *Fæderne*¹⁸¹ *landets* Navn saalangt fra at skamme sig ved, at han meget mere roser sig af det. Jeg lader det derfor gjerne staae ved sit Værd, om Tydskerne, i det Hele og i det Enkelte, *er bedre* eller *slemmere* end Danskerne, men alle hvem der har *Øren*, kan høre, at *Tydskerne* er *grændseløse* i deres *Selvrees*, og at, skiøndt Gud veed, vi har roest dem nok, gjør de det netop giældende mod os, at den maa rose sig selv, som har *onde Naboer*, og enhver som har *Øine*, kan ligeledes see, at det *Grændseløse* hos Tydskerne er dem ikke i Klæderne skaaret, men i *Kiødet* baaret, thi dette *Grændseløse*, som de selv kalder det *Overvættes* (das überschwengliche) seer man ligesaa vel i alle deres Bøger og Lærebygninger, som i deres *Krav* paa *Slesvig*, paa *Bøhmen*, paa *Posen*, og, da de umelig kan blive ved Jorden, paa hele den *usynlige Verden* ovenikjøbet.

Dog, det var egenlig ikke om det *Grændseløse*, men om *Danmarks* rette Forhold til sit *Grændseland*, til Hertugdømmet *Slesvig* eller *Sønder-Jylland*, jeg vilde sige min Mening, og vel kan det synes lidt for tidlig, da hele *Slesvig* for Øieblikket er i Fiendens Vold, men jeg har altid fundet med *Themistokles*, det er dog bedre at komme *for tidlig*, om man end faaer lidt Smæk for det, end at komme *for silde*, saa man faaer slet ingen Ting. Jeg har nemlig den Tanke, at kommer vi ikke idag, saa kommer 182vi dog nok, med Guds Hjelp, imorgen til *Eideren* igjen, uden at der mylrer *Preusere* ud ad *Rendsborg*, og følgelig uden at *Slesvig-Holstenerne* kan forbyde *Danskerne* at gjøre ved *Slesvig* hvad de vil, og tør forsvare for *Slesvigerne*, for Gud og deres egen Samvittighed, og dermed tillige for *Efterslægten*, og i denne Tanke vil jeg sige min Mening om, hvad *Danskerne* helst skulde gjøre.

Var jeg nu en Tydsker, da udviklede jeg hvad der, efter *mit tydske Hoved*, var det eneste rette, fornuftige og ærefulde, uden at tage Omstændighederne i mindste Betragtning, og jeg maatte da nødvendig komme til den Slutning, at alt det Udanske i *Slesvig* enten skulde *udryddes* eller lade sig *fordanske*, eller *trælle* for os; men da jeg nu er en Dansker, saa gaaer jeg netop den modsatte Vei, som man jo altid maa, naar man staaer midt i *Slesvig*, og vil *ikke sønderned* til *Tydskland*, men vil nordop til *Danmark*, og jeg tager da, saavidt mueligt, *alle* Omstændigheder i Betragtning, og indretter mit Raad derefter.

At nu Danskerne, under *ingen* Omstændigheder, enten med Rette eller med Fordeel kan indlemme *hele* Hertugdømmet i Kongeriget, eller under nogetsomhelst Navn eller Paaskud smække det dertil, det har jeg, ligefra Begyndelsen, udtalt og, saa godt jeg kunde, viist, saa det forudsætter jeg her, som en afgjort Sag, og forestiller mig kun *Danmark* i Tvivlraadighed om, hvad man 183helst skal gjøre ved det, man hverken maa skyde fra sig eller trække til sig?

Svaret synes nu vel ligefrem at være, at det skal man *lade staae*, ligesom man lader den Steen ligge,

man ikke kan løfte, men dels har Slesvig længe staaet paa saa svage Fødder, at det er et Spørgsmaal, om det kan og vil staae længer paa dem, og dels synes mange, det gaaer slet ikke an, at lade Hertugdømmet *Slesvig* staae enten som *afhængigt* eller *uafhængigt* ved Siden ad det sig selv regierende Kongerige *Danmark*.

Det Sidste er vist nok en meget slem Omstændighed, men dog kun fordi Indbildning er værre end Pestilense, thi naar Danskerne saae, at der i den *Forfatning*, de ønskede sig, virkelig var noget, der vilde bringe dem i en skæv Stilling til Slesvig og derved til Tydskland, da maatte de dog vel være saa kloge og saa gode ved *sig selv*, at de ændrede *Formen* for *Virkelighedens* Skyld, eller tillod Klæderne at passe til Kroppen.

Dog, lad os først see, hvad der, efter *de* Omstændigheder, vi ikke selv gjør eller kan forandre, maatte findes raadeligt, naar vi havde Slesvig i vor *Magt! Enten* kunde vi nemlig da prøve at give det *Hele* en ligedan Stilling til Kongeriget, *eller* vi kunde prøve at *dele* det, saa *Danskerne* fik det i alle Maader ligesom vi, og *Tydskerne* saa godt, som de, under *Dansk* Høihed, kan have det.

184Det Sidste vilde, baade som det nemmeste og som det læmpeligste, være langt at foretrække, naar ikke paa den ene Side de Slesvigske Danskeres Bifald var meget *tvivlsomt*, og paa den anden Side Flensborgs, Frisernes og Angelboernes nærværende Stilling saa *tvetydig*, at de vist ikke selv veed, hvor de vil hen, og kunde dog ikke godt blive staaende midt imellem begge, naar Skilsmissen gik for sig.

Derfor var det vanskeligste, og for Slesvigerne selv byrdefuldeste, dog vist nu det *sikkreste*, altsaa det raadeligste, da *Sikkerhed* er det første, man paa sine *Grændser* maa stræbe at opnaae, og Hertugdømmet *Slesvig* kunde med endeel Uleilighed, som her ikke maatte spares, vist indrettes saa viselig, at *Indlemmelsen* i Kon geriget af alt det *ligeartede* ingenlunde forebyggedes, men forberedtes.

Det Første, vi nu ved denne Leilighed maatte skiænke vor fulde Opmærksomhed, er naturligviis, hvad Regieringen, som en sædvanlig Godseier, hidtil næsten aldeles oversaae, nemlig den nedarvede Folke-Forskiel og de *virkelige* Folke-Sprog, der, som bekiendt, er *Dansk*, det saakaldte *Plattydsk*, *Frisisk* og i *Angeln* et halvdansk og halvtysk Kragemaal.

Til alle Tider har det været sandt, ikke blot at *Almuen* kun høist stymperagtig kan lære og bruge et andet Tungemaal end det, den fra Barnsbeen hører i Hjemmet, men ogsaa at *Modersmaalet* hos os alle 185er Vilkaaret for en levende, hiertelig Udvikling og Oplysning, men giennem *Middelalderen* tabde de fleste Folk næsten ganske Følelsen heraf, hvortil det mægtig bidrog, at *Latinen* fra *Rom* udraabtes for et helligt Sprog, hvori der ene kunde tales værdelig om *gudelige*, altsaa ogsaa om de høiere *menneskelige* Ting. Mangensteds skiftede derfor Folkene *Tungemaal*, men hvor det ikke skedte, og hvor Modersmaalet ved Reformationen blev *Kirkesprog*, der er vi sikre paa, at Modersmaalet, hvortil Kiærligheden i dette Aarhundrede allevegne vaagner, kan holde sig, og der skal vi, saavidt det staaer til os, sørge for, at det bliver saa frugtbart, som mueligt, til Folkets Udvikling og Oplysning.

I ethvert Grændse-Land er denne Opgave vanskelig, da selv Almuen der let kommer til at tale med to Tunger i een Mund, og bliver ligegyldig ved dem begge, og intetsteds er Opgaven vel vanskeligere end i Slesvig, hvor *Plattydskerne* har vant sig til at høre *Høitydsk* i Kirken, hvor Mange af de Danske baade i Kirke og Skole er optugtet til at *foragte* deres *Modersmaal*, hvor Angelboerne har *glemt* det Ene, uden at lære det Andet, og hvor endelig Friserne holde fast ved deres *Tungemaal*, uden at det dog er blevet enten *Kirke-* eller *Skole-Sprog*.

Heraf maatte vi imidlertid ingenlunde lade os afskrække fra at gaae den *naturlige*, eneste rigtige Vei; men vel paabyde de store Vanskeligheder al muelig For186sigtighed, saa vi ikke nøde Godt i Ondt, men nøies med at sætte det Bedste i levende Bevægelse, og overlade Resten til *Folkene* selv, til Fremtiden og *Forsynet*. Overalt skulde vi da sørge for, at Præster og Skolelærere var hiemme i *Folke-Sproget*, hvor de ansattes, og blandt *Danskere* maa *Skole-Sproget* nød vendig være *Dansk*, men har *Kirke-Sproget* der hidtil været *Høitydsk*, da maae Præsterne ogsaa kunne prædike deri, og være forpligtede til at gjøre det *hveranden* Søndag, saalænge der findes Tilhørere. Hos *Plattydskerne* maa ligeledes *Skole-Sproget* være *plattydsk*, og, da Kirke-Sproget der allevegne længe har været *høitydsk*, maa det ogsaa vedblive *hveranden* Søndag, medens naturligviis ogsaa al Kirke-Tvang og Skole-Tvang ophæves, saa hvem der ikke er fornøiet enten med Sproget eller Lærdommen i den offentlige Kirke og Skole, frit kan søge sin Oplysning og Opbyggelse, hvor han venter at finde dem. Hos *Friser* og *Angelboer* maa det endelig overlades til Præsternes egen Skiønsomhed, *hvormegen* Brug de med Nytte kan gjøre af Folkesproget, medens de naturligviis maae kunne og ville bruge *Høitydsk*, som det eneste, hvori Almuen fra Barnsbeen har været tiltalt om *gudelige* og *aandelige* Ting.

Tages dette iagt, da vil Misfornøielsen være ubetydelig, og snart hendøe, men Fornøielsen ved at høre store og underlige Ting paa sit Modersmaal daglig voxer, og derved hele den store Opgave lettes betydelig.

187Ved den almindelige Lovgivning kan vel ikke anvendes uden *Dansk* og *Plattysk*, men ved *Friserens Hjemling* maa dog hans eget Sprog herske, og ved et *folkeligt* Forligelses-Væsen maa Rettergangen saavidt muelig forebygges. Alle Medlemmer af Overretten og Sagførerne maa kunne tale og skrive baade Dansk og

Plattysk og i det mindste een af begge Slags maa tillige kunne Frisisk.

Godt nok, vil man vel sige, men *hvor* tager man de Dommere, Sagførere og Præster fra, som kan og vil gaae denne, vel meget naturlige, men dog ny og ubanede Vei? Fra først af maa man naturligviis nøies med hvad man kan finde, men ligesom vi alle veed, der ved hensigtsmæssige *Planteskoler* kan og maa sørges for *folkelige* Skolelærere, saaledes maae vi vel alle kunne forstaae, at der paa samme Maade kan og bør sørges for *folkelige Præster, Dommere og Sagførere*, thi herefter, som hidtil, at vente dem fra *Kiel*, falder dog vist Ingen ind, og Middelalderens Kloster-Latin, som igunden endnu er alle Universiteternes Grundsprog, passer aabenbar til *Folkelivet* og *Modersmaalene*, som en knyt Næve til et blaat Øie. En *Folkelig Høiskole i Flensborg*, som Hertugdømmets Navlekule, vilde derimod godt kunne omfatte det Hele, og naar man ikke forlangde meer end det *Nødvendige*, vilde man paa et *Par Aar* kunne have det.

188 Nu at finde en nogenlunde *uvildig* Øvrighed, der naturligviis maatte kiende alle tre Folkesprog, og fremfor alt skatte Folkelivet, det blev vel ikke saa vanskeligt, men at indrette et *Folkeraad*, der virkelig udtalder de Splidagtiges Mening og dog tjende til Forligelsemaal, det er vistnok Knuden, om hvis Løsning man godt kan være bekiendt at mistvivle, men da det er en Knude, ikke vi, men *Fortiden* har knyttet, saa kan vi ogsaa godt være bekiendt at overlade dens Løsning til *Fremtiden*, naar vi blot sørge for, at Ingen faaer Lov til at overhugge den og derved giøre Ondt værre. Dette veed vi nu kun altfor godt, de Slesvigske Plattyskere vilde have gjort saa aldeles paa *Høitydsk*, at baade skulde *Høitydsk* hersket enevældig i det *Slesvigske Folkeraad*, og tillige skulde hele Slesvig være forsvundet i det Høitydske Forbund, og det er da en følgelig Sag, at vi maae aldeles *udelukke* det Høitydske fra det Slesvigske Folkeraad, hvor det kun kan giøre Ondt, og vi maae ei alene berettigede men forpligte *Folkets Talsmænd* til at bruge deres Vælgeres Tungemaal.

Dette Forslag, veed jeg meget godt, vil og maa have alle Høitydskens og Ensformighedens talrige Forgudere og deres endnu langt talrigere Eftersnakkere imod sig; men kan vi ikke see, at i Hertugdømmet *Slesvig* har *Høitydsk* og *Ensformigheden* gjort lutter Ulykker, saa dem maae vi aldrig meer med Flid sætte i 189Virksomhed, da maae vi nødvendig bære os dumt ad, og *tør* vi ikke prøve paa den eneste kloge Indretning af Hertugdømmets Sager, da bør vi naturligviis opgive hele Indretningen.

Men *hvad Kraft* skulde saa det *Slesvigske Folkeraads Beslutninger* have?

Dette Spørgsmaal synes hos Kiøbenhavnerne at være Klippen, hvorpaa alle kloge Raad om Hertugdømmet Slesvig maa strande, fordi vi jo hverken kan være saa taabelige at lade Hertugdømmets splidagtige Indbyggere *afgjøre* noget, hvorpaa Kongerigets Enighed og Velfærd beroer, eller være hierteløse nok til at lade Plattyskerne, naar de blot kan faae de *fleste* Stemmer i Raadet, undertrykke *vort eget* Kiød og Blod og *vort eget* Modersmaal i Hertugdømmet.

Det er altsaa klart nok, at det Slesvigske Folkeraad maa nøies med en *raadgivende* Stemme, saa *Afgjørelsen* overlades *Kongen* af *Danmark*, som Grændselandets *Hertug*, men da *Kiøbenhavnerne* slet ikke synes selv at ville nøies med en *raadgivende* Stemme, finder de det sagtens ikke ædelmodigt at indskrænke Slesvigerne dertil. Det Klogeste var nu vist nok i alle Maader, at *Kiøbenhavnerne* beflittede sig paa *Nøisomhed*, som det eneste Middel til at forebygge idelig Misfornøielse, og jeg kan virkelig ikke see rettere end at, hvor man har en virkelig *fribaaren* Grundlov, en virkelig *fri Folkestemme* og et virkelig *an190svarligt Ministerium*, der sikkert og befæstes ingenlunde, men der sættes netop Folkets og Rigets Lykke og Frihed paa Spil, ved at give de *fleste* Stemmer paa *hver* Rigsdag *Hals* og *Haand* over *Friheden* og over os alle! Men kan nu *Kiøbenhavnerne* slet ikke forstaae, hvilken rædsom Magt de *fleste* Stemmers uindskrænkede Herredømme (absolutum dominium) er, førend de selv har prøvet det, saa skulde de dog derfor ikke, af en misforstaaet *Ædelmodighed*, vrage den eneste Indretning, vi uden Daarskab kan give det *Slesvigske Folkeraad*, hvis Afhængighed slet ikke blev større end den *Canadiske* Forsamlings af det Storbritanniske Parlament. Desuden baade kunde og burde vi tilføie, at *saafremt* og *saasnart* som *to* Trediedele af de Slesvigske Danskeres valgte Talsmænd stemmede derfor, skulde hele det Danske Slesvig *indlemmes* i Kongeriget, og *da* skulde det Slesvigske Folkeraad, i Henseende til alt hvad der *ikke* angik *Kongeriget*, faae de samme Rettigheder, som det *Danske*.

Hvad man nu end ellers kan have at indvende mod dette mit Raad, vil man dog finde, det er megetbilligt og meget læmpeligt, uden alt Hensyn paa det fæle *Oprør*, hvori Saamange af Slesvigerne har taget virksom Deel, og det er jeg vis paa tiltaler den Danske *Ædelmodighed*; men jeg ønsker dog ikke *Ædelmodigheden* drevet et Skridt videre end Omhuen for Danmarks Sikkerhed og Danskhedens Overherredømme paa sine gamle Enemærker kan tillade. Derfor maa jeg nødvendig sige min Mening reent ud om Staden Slesvig og Dannevirke, hvortil Paaske-Slaget maa have henledt alle *Dannemænds* spændte Opmærksomhed.

At nemlig Stillingen ved Dannevirke endnu er af stor Vigtighed ved vort Grændse-Forsvar, men at de Danske der er meget ilde tjent med at have den fiendtlige *Gottorpske Hofstad* i Ryggen, det lærde vore heltedige Landeværns-Mænd nylig saa godt, at det bør være os alle uforglemmeligt, og den *ny Heltegrav* ved Dannevirke, som føiedes til de utallige Gamle, gjør 1910s det dog vel umueligt herefter at lade *Fienden* ustraffet spotte Dannevirke og uforstyrret træde de Danske Heltes Støv under Fødder. Alt hvad vi derfor *uden* Grusomhed kan giøre for at holde den *Gottorpske Hofstad* i Ave og, om mueligt, blive den aldeles kvit,

det er paa een Gang retmæssigt *Nødværge* og et *Dansk Skyldoffer* til vore heltemodige Kæmpers Ihukommelse.

At nu Staden Slesvig aldrig meer, saalænge Danmark raader over Grændselandet, enten bliver Landsøvrighedens Sæde eller Folkeraadets Mødested, det *forudsætter* jeg naturligviis, og maa atter her pege paa *Flensborg*, som Ligevægts-Stedet, hvor *Tungen* staaer stille, og hvor Dansk og Tydsk, ligesom Sø og Land, trækker omtrent *lige stærkt*.

Jeg forudsætter fremdeles, at en Deel af *Hofstadens* Indbyggere selv vil finde det Danske Overherredømme saa uhyggeligt, at de helst flytte over Eideren, men jeg mener tillige, at vi baade paa alle mulige Maader skal *lette* dem Flytningen, og ved alle tilladelige og tilraadelige Midler *besvære* dem *Opholdet* ved *Dannevirke* og de *Danske Heltegrave*.

Det bedste Middel baade hertil og til Grændse-Forsvaret mener nu jeg, vilde være Anlæggelsen af en Fæstning, der baade bar Dannevirkes uforglemmelige Navn og hvilede paa en Deel af den dyrebare Grund, som kiærlige Dannemænds Hjerteblood giennem et Aartusinde har indviet til Danmarks Forsvar.

At vi nemlig maae gjøre alt hvad vi kan, for at faae Rendsborgs Fæstningsværker *nedrevet*, del følger af sig selv, og *stole paa dem* kan vi allenfalds umuelig herefter, men Er faringen maa tillige have lært os, at en Grændse-Fæstning i en *fiendtlig* Stad er selv for *Tyranner* kun til liden Nytte, og for Danske kun til Skade, saa vil vi have en Grændse-Fæstning ved *Dannevirke*, maae vi ogsaa sørge for en *Dansk* eller dog *Nordisk* Befolkning i *Hadeby* eller hvad Dannevirke-Byen ellers kom til at hedde, og denne By 192maatte, ved en *Undtagelse*, have aldeles *Danske* Øvrigheder, Love, Indretninger, Friheder og Rettigheder, saa *Nordens* Løvemod, Tankegang og Tungemaal der, saavidt og saalænge som mueligt, kunde nedarves, og da Slesvigs *Danske* Befolkning endnu strækker sig omtrent lige dertil, kunde det maaskee lykkes lige til Verdens Ende.

Efterskrift.

Just, som jeg var i Begreb med at slutte denne Betragtning, hørde jeg, at *Dannebrog* atter vaier i *Frederits*, og at den maaskee snart, uden videre Sværds slag, kan komme til at vaie ved *Dannevirke*, saa Afgjørelsen af det *Slesvigske* Spørgsmaal kommer nu maaskee med Nødvendighed baade hurtigere og langt anderledes, end jeg vilde ønske.

To Ting vover jeg imidlertid at haabe, ogsaa ved denne Sagernes Vending kan og vil naaes, den ene, at *Indlemmelsen* i Kongeriget kommer til at staae alle Slesvigske *Danskere aaben*, ikke blot for Øieblikket, da endeel af dem vil findes forblindede eller tvivlraadige, men for *bestandig*, og den anden, at de *udanske* Slesvigere, langt fra at nødes til i nogen Henseende at skride for *Danske*, paa ingen Maade kommer til at *gjælde* for hvad de hverken er eller vil være, og naar kun disse *to Ting* naaes, faaer jeg at trøste mig over hvad der ellers glipper, skjøndt Øieblikket i det Hele er kommet, da det med *Danskheden*, ligesom med *Danmarks Rige*, maa bære eller briste.